

Dr. Wayne W. Dyer

ZMĚŇTE *své* MYŠLENKY,
ZMĚŇTE *svůj* život

ŽÍT MOUDROSTÍ TAA

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována, uložena v rešeršním systému nebo dále předávána, a to v jakékoliv formě, jakýmkoliv způsobem, elektronicky, mechanicky, kopírováním, nahráváním a podobně, bez předchozího písemného souhlasu vydavatele. Osoba, která by učinila jakékoliv neoprávněné kroky v souvislosti s touto publikací, může být vystavena trestnímu stíhání a vymáhání náhrady za způsobenou újmu.

Původně vyšlo jako Change Your Thoughts Change Your Life

© 2007 Wayne W. Dyer

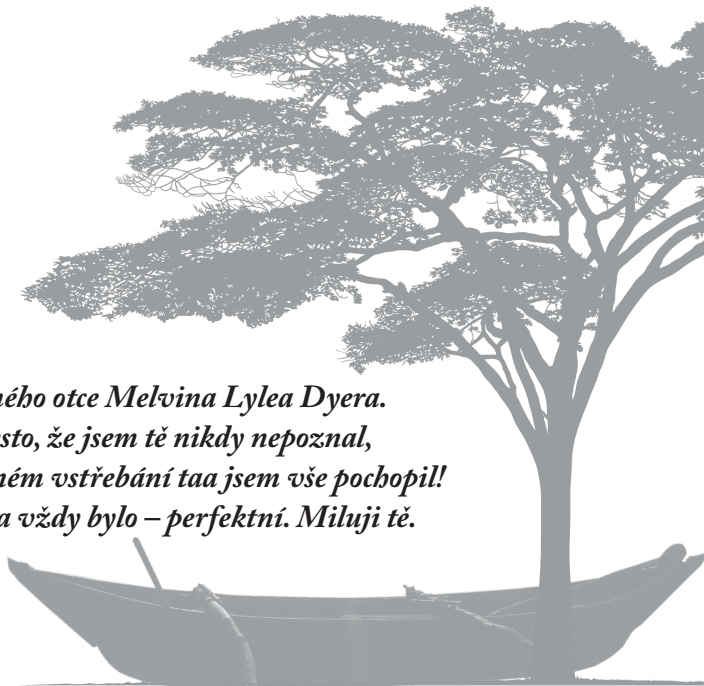
© Hay House USA Inc., USA 2007

Překlad © Mgr. Ondřej Klíbal, 2014

© Nakladatelství ANAG, 2014

ISBN 978-80-7263-903-8

*Pro mého otce Melvina Lylea Dyera.
I přesto, že jsem tě nikdy nepoznal,
po důkladném vstřebání taa jsem vše pochopil!
Vše je – a vždy bylo – perfektní. Miluji tě.*

Obsah

<i>Předmluva k českému vydání</i>	7
<i>Předmluva</i>	9
1 Žít mystériem	17
2 Žít paradoxní jednotou	23
3 Žít ve spokojenosti	27
4 Žít nekonečně	31
5 Žít nestranně	35
6 Žít a být tvořivý	39
7 Žít a překročit vlastní ego	43
8 Žít v proudu	47
9 Žít v pokoře	51
10 Žít jedinstvím	55
11 Žít v prázdnotě	59
12 Žít s vnitřním přesvědčením	63
13 Žít s nezávislou myslí	67
14 Žít mimo formu	71
15 Žít beze spěchu	75
16 Žít neměnně	79
17 Žít jako osvícený vůdce	83
18 Žít bez pravidel	89
19 Žít bez lpění	93
20 Žít a neusilovat	97
21 Žít v nepostížitelném paradoxu	101
22 Žít flexibilně	105
23 Žít přirozeně	109
24 Žít bez přehnaného chování	113
25 Žít z velikosti	117
26 Žít v klidu	121

27	Žít podle svého vnitřního světa	125
28	Žít ctnostně	129
29	Žít podle zákonů přírody.....	133
30	Žít bez násilí.....	139
31	Žít beze zbraní	143
32	Žít dokonalou dobrotu taa.....	147
33	Žít a přemoci sám sebe.....	151
34	Žít podle velké cesty.....	155
35	Žít bez pozemských slastí.....	159
36	Žít v ústraní.....	165
37	Žít v prostotě.....	169
38	Žít uvnitř své vlastní přirozenosti	173
39	Žít celostně.....	177
40	Žít návraty a poddajností.....	181
41	Žít nejen zevnějškem.....	185
42	Žít splynutím s harmonií.....	191
43	Žít s lehkostí	195
44	Žít a vědět, kdy přestat	199
45	Žít bez povrchnosti	203
46	Žít v klidu.....	209
47	Žít bytím	213
48	Žít snižováním	217
49	Žít a nevnášet soudy	221
50	Žít nesmrtelně.....	225
51	Žít se skrytou ctností.....	229
52	Žít návratem k pramatce	235
53	Žít se ctí	239
54	Žít, jako by záleželo právě na vašem životě.....	243
55	Žít oprostěním	247
56	Žít v tichém vědění	251
57	Žít bez autoritářství.....	255
58	Žít a nenechat se rozhodit štěstím či smůlou.....	259

59	Žít spořivě a umírněně	263
60	Žít a být odolný vůči zlu.....	267
61	Žít a nevyvyšovat se.....	271
62	Žít v pokladnici taa.....	275
63	Žít bez potíží.....	279
64	Žít a být tady a teď.....	283
65	Žít a zachovat si bezelstnost.....	287
66	Žít a být jako moře.....	291
67	Žít se třemi klenoty.....	295
68	Žít a spolupracovat.....	299
69	Žít bez nepřátel.....	303
70	Žít dle boží vůle.....	307
71	Žít a nebýt nemocen.....	311
72	Žít s úžasem a přijetím.....	315
73	Žít v síti nebes.....	321
74	Žít beze strachu ze smrti.....	325
75	Žít s malými nároky.....	331
76	Žít a ohýbat se.....	335
77	Žít a nabízet přebytek.....	339
78	Žít jako voda.....	343
79	Žít bez zášti.....	347
80	Žít uvnitř vlastní utopie.....	351
81	Žít a nehromadit.....	355
	<i>Pár slov závěrem.....</i>	359
	<i>Poznámky.....</i>	361
	<i>Poděkování.....</i>	363
	<i>O autorovi.....</i>	365

Předmluva k českému vydání

Kniha, kterou držíte v ruce, není běžným překladem, kdy se překladateli dostane do rukou originál v jednom jazyce, v našem případě v angličtině, a ten co možná nejvěrněji převede do jazyka jiného. Kniha Wayne W. Dyera je jiná tím, že je založena na textu, jenž původně vznikl v jiném jazyce. A to ne na textu ledajakém, nýbrž na kultovním díle taoismu Tao-te-ťing neboli Knize o tau a ctnosti. Vzhledem ke svému významu byla tato kniha z čínštiny nesčetněkrát přeložena jak do angličtiny, tak do češtiny. A právě mnohost a rozmanitost překladů byla základem autorovy práce, kdy pro svůj anglický originál vždy vybíral ten z anglických překladů, který nejlépe vyhovoval jeho záměru. Na tomto místě je pak nutno poznamenat, že interpretace původního díla se napříč překlady liší, a to někdy poměrně zásadně s tím, že zachována je pouze původní myšlenka, ne už tak její ztvárnění.

Tato skutečnost je pro každého, kdo překládá Waynovu knihu do dalšího jazyka, poměrně tvrdým oříškem, a v zásadě se překladateli nabízí dvě možnosti. Aby byl zachován soulad mezi jazykem verše a následného autora komentáře, bylo by možné jednotlivé verše přeložit informativně přes angličtinu. I některé překlady knihy Tao-te-ťing do češtiny ostatně byly pořizovány zprostředkovaně přes angličtinu či dokonce přes ruštinu. Druhou možností je pak vzít všechny překlady díla Lao-c' do češtiny, jichž je dle dostupných informací minimálně 15, a u každého verše vybírat, jako to ostatně dělal i Wayne W. Dyer, ten nejvhodnější. To by ovšem znamenalo určité nahrazování práce autora, jimž by se překlad mohl v konečném důsledku poměrně vzdálit od autorova záměru. Krom toho jsou zde překážky technického rázu, kdy ne všechny překlady jsou snadno dostupné.

Při překladu jsem tedy zvolil určitou střední cestu, kdy jsem primárně vycházel ze dvou překladů, a to od Berty Krebsové, který vyšel již v několika vydáních (naposledy v nakladatelství DharmaGaia v roce 2013), a od F. H. Richarda, jenž vyšel v nakladatelství CAD Press, rovněž již ve dvou vydáních. Vždy jsem pak porovnal překlad daného verše v obou těchto vydáních a pro tuto knihu vybral ten, který více odpovídal zvolenému anglickému překladu. Aby to nebylo tak jednoduché, nežřídka docházelo k tomu, že oba z českých překladů byly kratší či v nich chyběly určité pasáže, jež pak byly klíčové pro Waynův výklad. V takových případech jsem pak pořídil vlastní překlad těchto úseků přes angličtinu a snažil jsem se, aby tento co nejvíce zapadnul do zbytku textu. Prosím tedy laskavě čtenáře, aby překlady jednotlivých veršů této knihy tak, jak jsou zde uvedeny, brali jako pracovní verzi pro potřeby Waynova výkladu, a ne jako směrodatný překlad čínského originálu.

Stejně tak autor v knize cituje i celou řadu dalších autorů, například perské básníky Hafíze a Rúmího, jejichž díla nebyla přeložena do češtiny. Opět jsem v takových případech pořídil informativní překlad přes angličtinu, který nemá větší ambice než podpořit autorovu argumentaci v rámci daného komentáře.

Jsem si vědom toho, že ke zvolenému řešení mohou existovat výhrady, ale překlad je vždy uměním možného, a v tomto případě je primární text Wayne W. Dyera. Budu však velmi rád, pokud vás tato kniha inspiruje k otevření některého z českých překladů knihy Tao-te-ťing a jeho důkladnějšímu studiu.

Inspirativní zamýšlení při četbě jednotlivých komentářů přeje

Mgr. Ondřej Klabal
překladatel

Předmluva

*Pokrok není možný beze změny a lidé,
kteří nejsou schopni změnit své myšlení,
nejsou schopni změnit nic.*

G. B. Shaw

Kniha, kterou držíte v ruce, je výsledkem mého ročního zkoumání knihy *Tao-te-ťing* neboli *Knihy o tau a ctnosti*, přemítání nad ní a nad její aplikací. Je to dílo plné moudrosti a s výjimkou Bible se mu dostalo největšího množství překladů do jiných jazyků. Mnoho učenců považuje tuto knihu klasické čínské literatury za zásadní text o povaze bytí a dodnes se jedná o velmi cenný zdroj inspirace k dosažení takového způsobu života, který bude zárukou morální zásadovosti, radosti, klidu a rovnováhy. Nedávno jsem četl o člověku, který překonal své závislosti, jež ohrožovaly jeho život, právě tím, že si pořád dokola četl 81 veršů obsažených v tomto prastarém díle. Jen si to představte! Ani ne ve stovce krátkých textů se v knize popisuje takový život, který je vyrovnaný, v souladu s morálkou a duchovněm funguje pro všechny podoby života na Zemi bez výjimky.

Podle legendy je autorem knihy *Tao-te-ťing* myslitel Lao-c', jenž byl prorokem a zároveň správcem císařského archivu ve starověkém hlavním městě Čou. Když Lao-c' viděl, jak během válek mezi jednotlivými státy dochází k nepřetržitému úpadku, rozhodl se odejít na západ do pouště. Vzhledem k pověsti vzdělaného muže jej v průsmyku Hanku správce Yin Hsi požádal, aby základy svého učení zaznamenal. A tak vznikla kniha *Tao-te-ťing* čítající 5000 čínských znaků.

Ať jsem o vzniku knihy četl sebevíc, nikdy jsem se nedopátral konkrétních údajů o jejím sepsání. Dnes přitom existuje v tisících verzí v podstatě ve všech jazycích světa. Když jsem si knihu jednoho dopoledne přečetl a ten stejný den odpoledne si vzal jiný výklad, byl jsem polapen. Objednal jsem si další překlady, z nichž pět bylo staršího data a pět moderních. Vzhledem k tomu, že ani o Lao-c' ani původu veršů nemáme žádné jasné informace, fascinovalo mě, jak si různí vzdělanci v jednotlivých překladech těch 5000 znaků různě vykládali. A to tím spíše, že celá řada z původních symbolů se dnes už v čínštině nepoužívá a svádí tak k různým překladům sama o sobě.

V tom okamžiku jsem pocítil nutkání napsat ke každému z veršů krátký komentář, který by tato cenná moudra dal do souvislosti s 21. stoletím. Z jednotlivých překladů jsem dal v této knize dohromady 81 veršů podle toho, jak na mne působily. Přistupujte tedy k této knize jako k mému osobnímu výkladu knihy Tao-te-ťing, jejíž každý verš mi řekl něco o životě a přírodě. Při čtení knihy mějte na paměti, že byla sestavena z toho, co jsem v jednotlivých překladech považoval za nejužitečnější a omlouvám se za případné vynechávky nebo nesoulad mezi jednotlivými verzemi.

Jeden z největších darů Tao-te-ťing je to, jak vás nutí myslet, a způsob, jakým Lao-c' užívá ironii a paradoxy, prostřednictvím nichž máte pohlížet na život. Pokud máte pocit, že správnou reakcí je průbojnost, bude vám Lao-c' ukazovat, jak důležitá je pokora. Bude-li se vám zdát, že je potřeba jednat, naznačí vám nad tím zauvažovat a nedělat vůbec nic. Když vám bude připadat, že svého cíle dosáhnete pouze vlastní aktivitou, poradí vám nechat to být a trpělivě vyčkávat.

A co je to tedy vlastně ono tao? Jak se dozvídáme v prvním verši, když něco pojmenujeme, přijdeme o to. Maximálně tedy mohu nabídnout tuto definici: Tao je skutečnost stojící nade vším, všeobíjající prapůvodce všeho. Tao nikde nezačíná ani nekončí, nedělá vlastně vůbec nic, přitom ale celému okolnímu světu, jemuž se někdy říká svět 10 000 věcí, dodává energii.

Práce zabývající se knihou Tao-te-ťing většinou překládají tao jako cestu, ne jako ctnost a ťing jako knihu. Ve všech překladech, jež jsem četl, se o tao hovoří jako o Cestě s velkým C a o Te jako o něčem, co tuto cestu osvětluje. Když se podívám na své jméno Wayne Dyer, které už více než 65 let nosím, dochází mi, co mne přivedlo ke studiu a sepsání těchto komentářů. Jak vidíte, první tři písmena mého křestního jména dávají dohromady slovo *Way*, což v angličtině znamená cesta, a Dyer je člověk, který něco osvětluje nebo obarvuje, což je odvozeno od anglického slovesa *dye*, jež znamená barvit.

Pak už není nikterak překvapivé, proč mne četba, psaní, výklad a obzvláště praktická realizace těchto 81 veršů tak pohltila.

V knize Moudrost Číny a Indie dr. Lin Jü-tchang uvádí: „Pokud v celé východní literatuře existuje jedna kniha, která vyčnívá nad ostatními, je to podle mého názoru Kniha o tau. Je to jedna z knih světové filozofie, která jde do největší hloubky...“ Při četbě mé knihy objevíte svůj vlastní pohled na mystickou a praktickou filozofii a rovněž radost, jež vám bude přinášet její uplatňování v dnešním moderním světě.

Napsat tuto knihu znamenalo zcela rezignovat na myšlenky, které nikdy nezapadaly do lineárního rozumového přístupu. A i já jsem se změnil způsobem, který připomíná tao samo, tedy způsobem nevysvětlitelným a nepojmenovatelným. Jakmile jsem si uvědomil, že nad tímto projektem strávím rok života, vypadala práce na něm asi následovně (vedl jsem si o tom deník):

Probouzím se před čtvrtou hodinou ranní, medituji, doplním tekutiny a doplnky stravy a odeberu se do svého posvátného pokoje, kde píšu. Na stole mám zarámované kresby Lao-c'. Na jedné z nich je oděný v jednoduchém šatu, na jiné stojí společně s kolegy a na třetí sedí na osedlaném volovi. Pozvolna se oddám své práci a přečtu si jeden verš z Tao-te-ťing. Nechám slova usadit se mi v hlavě a vyzvu stly, jak vnitřní, tak vnější, aby na mne působily.

V některých pasážích jsou myšlenky, které jako by byly určeny politikům, přesto mám před sebou pořád průměrného čtenáře. Jinými slovy snažím se nalézt moudrost pro všechny, nejen pro vládcy nebo podnikatele.

Udělám si pár poznámek a pak několik dnů přemýšlím, co nám to vlastně Lao-c' předkládá. Požádám tao, aby mne přes den doprovázelo při všech mých činnostech. Říkám si: „Wayne, myslí jinak a sleduj, jak budeš jinak i žít.“ A opravdu myslím jinak.

Cítím, jak mne tao doprovází, je pořád se mnou, nic nikdy nedělá, ale přitom není nic, čeho by se nedotklo. A přitom vidím, jak se mění okolí. Lidé, které mám před očima, jsou božimi stvořeními, která popírají svou vlastní přirozenost, nebo ještě krutěji, aktivně zasahují do cizích záležitostí. Já to ale vidím jinak: Jsem mnohem klidnější a trpělivější. Pořád slyším, že okolní svět věci funguje jako cyklus a skýtají se mi na něj velmi silné vnitřní pohledy, které mi mění skutečnost před očima. Víím, že lidé jsou stejní jako zbytek přírody a že smutek, strach, vyčerpání nebo jiné znepokojivé pocity nemohou přetrvat. V přírodě nikdy nejsou bouře bez konce. V neštěstí se skrývá štěstí.

Když nad veršem několik dnů přemýšlím a řídím se jeho moudrostí, podívám se na obrázku Lao-c' brzy ráno do očí a ptám se: „Co jsi tím chtěl říct? Jak to funguje dnes, tady na lidi, kteří by se v životě chtěli řídit tvým skvělým učením?“

Pak následuje zážitek, který mne naprosto ochromí a něco prostě přijde. Průběhem věků, atmosférou i mým fialovým perem proudí něco, co nelze nazvat jinak než automatickým písmem. Vím, že mi to nepatří. Vím, že se toho nemohu dotknout, pocítit to nebo vidět, dokonce to ani pojmenovat, ale slova prostě dochází do našeho světa. Cítím za to vděk, ohromení, úžas a radost zároveň. A následující den se vydám na další čtyřdenní dobrodružnou cestu za moudrostí, kterou tento čínský mistr zaznamenal před 2 500 lety, a je mi přitom tak blaženě, že je mi ctí a jsem plný úžasu, jak hluboce na mne ta slova působí.

Představuji si, že ve 21. století musí svět nalézt takové budoucí vůdce, kteří budou důkladně seznámeni s významem Lao-c'ových slov. Naše přežití totiž může záviset na tom, zda pochopíme, že slova jako „nepřítel“ nebo „válka“ mohou zmizet, když se v životě začneme řídit taem. Stát bude muset upustit od nadbytečné regulace soukromého života, vysokého zdanění našeho příjmu nebo zasahování do našeho soukromí.

Ponaučení a moudrost taa nicméně musí objevit a aplikovat jednotlivci. Pouze tak je možné dosáhnout největšího divu lidského bytí – fungujícího taa. Protože bytí pochází z nebytí, k němuž se ostatně také vrátí. Abyste si tuto knihu tedy maximálně vychutnali a měli z ní co nejvíce, pojměte její četbu jako osobní cestu. Nejdříve si prostudujte jeden z úryvků knihy *Tao-te-ťing* a následný komentář. Potom se nějakou dobu věnujte jeho realizaci v praxi, změňte své podmíněné myšlení a otevřete se novým způsobům, jak uchopit některé myšlenky. A nakonec si každý verš přizpůsobte tím, že něco napíšete, nahrajete, nakreslíte nebo se jinak vyjádříte způsobem, k němuž cítíte nutkání. A pak přejděte k dalšímu verši, a to tempem, které vám bude vyhovovat.

Následující úryvek je z knihy *Tao 365 dnů: Každodenní meditace (česky dosud nevyšlo)* od Teng-Ming-Tao, s níž moc rád každý den pracuji. Přečtěte si následující úryvek a sledujte, jak ve vás tao ožívá:

„Pokud se budete dlouhou dobu věnovat studiu a práci na sobě, pak do taa proniknete. Rovněž tak vstoupíte do světa mimořádných vjemů. Zažijete nepředstavitelné věci, budou vám na mysl přicházet myšlenky a poučení jakoby odnikud a budete vnímat věci, jež by bylo možné označit za proroctví. Pokud ale budete chtít o svých zážitcích někomu povědět, nikdo vám nebudete rozumět ani věřit. Čím dále se po této cestě vydáte, tím více se vzdálíte běžné společnosti. Sice spatříte skutečnou pravdu, ale zároveň zjistíte, že lidé raději naslouchají politikům, umělcům a šarlatánům.

Pokud je o vás známo, že se řídíte taem, možná se na vás kvůli tomu někdo obrátí, ale zřídka kdy to bude někdo, kdo tao skutečně pochopil. Budou to lidé, kteří tao využívají jako obezličku. Pokud jim budete vyprávět o zá-

zracích, jež jste spatřili, bude to naprosto jasné nepochopení. Právě proto se říká, že ti, kteří vědí, nemluví.

Proč jednoduše nemlčet? Užívejte si tao podle sebe. Ať si ostatní klidně myslí, že jste oněměli. Uvnitř ale poznáte radost, již tajemství taa přináší. Pokud narazíte na někoho, komu mohou být vaše zkušenosti ku prospěchu, měli byste se o ně podělit. Jste-li však jen poutníkem v davu cizinců, je nejmoudřejší mlčet.“

Možná úplně nejzásadnějším poselstvím knihy Tao-te-ťing je naučit se vychutnávat jednoduchost věcí, jež se ze starobylého posvátného textu dozvídáte. Jak budete myšlenky uvádět do praxe, zjistíte jejich skutečnou hloubku, a pak vás ochromí jejich jednoduchost a přirozenost. Rady starého mistra se aplikují tak jednoduše, že se je nesmíte snažit komplikovat. Jednoduše si dopřejte ten luxus a zůstaňte v harmonii se svou přirozeností, již můžete věřit za předpokladu, že jí budete naslouchat a jednat podle toho, co slyšíte.

Doufám, že si Lao-c' a jeho skvělou knihu Tao-te-ťing zamilujete a velkou cestu si tak osvětlíte a obarvíte. Sám nabízím svou lásku a závazek přát se za svět, v jehož středu bude právě tao. Pro vás, pro naši planetu ani vesmír mne žádná lepší budoucnost nenapadá.

*Wayne W. Dyer
Maui, Havajské ostrovy*

Poznámky autora: Na některé verze knihy Tao-te-ťing jsem spoléhal více než na ostatní a zvláště bych chtěl zmínit to, že vydání přeložené Jonathanem Starem (Tao-te-ťing: The Definitive Edition) bylo tím prvním, které jsem citoval opravdu dosti, a také tím, které rovněž odpovídalo mým vizím a výkladům knihy Tao-te-ťing. (Konkrétně především části básní 6, 13, 18, 29, 33, 38, 39, 44, 46, 49, 54, 56, 58, 62, 67, 69, 72, 74, 76 a 79 jsem citoval ze Starova překladu.)

Těm, kteří chtějí získat lepší vhled do veršů knihy Tao-te-ťing – něco, co prohloubí porozumění myšlenkám popsaným v této knize – mohu doporučit, aby si přečetli vydání Jonathana Stara, které je jedinečné v tom, že nejenže poskytuje vytříbený překlad veršů, ale také doslovný překlad každého čínského znaku, který byl použit v původním textu knihy. I ti, kteří neoplývají znalostmi starověké Číny, mohou při přečtení tohoto doslovného překladu získat značný vhled do významu původní knihy.

Poznámka: Jméno Lao-c' bylo v průběhu let psáno mnoha způsoby, abychom se však vyvarovali nesrovnalostem, budeme jej psát ve tvaru, který je používán v 11. vydání Merriam-Webster's Collegiate Dictionary.

Verš druhý

*Pozná-li celý svět, že krása je krásou,
je tím zároveň zviditelněna i jeho špína.
Jestliže si svět uvědomí, že dobro je dobrem, uvědomí si i existenci zla.*

Skutečně je tomu tak, skryté a zjevné rodí se jeden z druhého.

Obtížné a lehké doplňují se navzájem.

Dlouhé a krátké vzájemně se vytvářejí.

Minulost a přítomnost jdou nerozdílně spolu.

*Proto mudrc žije otevřeně ve zjevné dvojakosti
a paradoxní jednotě.*

*Proto mudrc řeší své záležitosti bez konání
a šíří své učení bez mluvení.*

Neoponuje domněnkám, vznáší je, ale netrvá na nich.

Dělá svou práci, nepřikládá jí však obzvláštní ceny.

Zhostí se svých úkolů, aniž by ulpíval na úspěších.

*A právě proto, že nelpí na plodech své práce,
nemůže mu nikdo nic vzít.*

Žít paradoxní jednotou

Když něco nebo někoho považujeme za krásné, vycházíme z přesvědčení, které staví na dvojakosti a úsudku. Tento způsob myšlení převládá a je zcela běžný skoro pro celou naši kulturu a snad má v rámci společnosti i určitou hodnotu. Doporučuji, abyste v tomto druhém verši prozkoumali, co znamená paradoxní jednota. Pokud začnete myslet jinak, začnete jinak i žít a poznáte, jak blažená je jedinnost.

Napadlo vás někdy, že proto, aby bylo něco krásného, musí být něco jiného označeno jako škaredé? Krása je tedy předpokladem ošklivosti a naopak. Jen se zamyslete nad tím, kolik je toho v tomto podvojném systému myšlení založeno na protikladech: Člověk nemůže být vysoký, pokud myšlení lidí nepočítá i s malými lidmi. Život, jak jej vnímáme, by nemohl existovat bez smrti. Den je protikladem noci. Muž je opakem ženy.

Co kdybyste začali všechno vnímat jako kousek (záchvěv) dokonalosti sebe sama? Domnívám se, že právě tak to Lao-c' myslí, když popisuje mudrce, který „otevřeně žije ve zjevné dvojakosti“. Představte si, že dokonalá jedinnost existuje ve zřejmé dvojakosti, přičemž protiklady jsou úsudky, jež si lidé v okolním světě vytváří. Narcis si určitě neříká, že kopretina je hezčí nebo ošklivější, a orli nebo myši vůbec nevnímají protiklady jako my například rozdíl mezi životem a smrtí. Stromy, květiny nebo živočichové nevědí nic o kráse nebo ošklivosti, prostě existují v souladu s věčným taem a bez jakýchkoliv úsudků.

A mudrc tím, že žije otevřeně ve zjevné dvojakosti, dává dohromady původ jevu s jeho projevem, aniž by si na to vytvářel nějaký názor. A právě k tomu Lao-c' čtenáře vyzývá, aby žili v dokonalé jedinství a nečinili soudy.

vyšlo napovrch, a potlačte přitom předurčení. Tak dosáhnete toho, že dílo, jež nazýváte životem, nebudete řídit už pouze vy.

Značná část třetího verše se věnuje radám týkajícím se vládnutí. Podle mého názoru se nejedná o radu politickou nebo administrativní, ale spíše se týká našich osobních životů, jejichž vedení nám bylo svěřeno, tedy našich nejbližších a šířeji i celé naší rodiny, do níž patří všichni, s nimiž se denně vídáme.

Podněcujte své příbuzné, aby si z hlavy vymýtili myšlenky o postavení nebo nabývání majetku a raději přemýšleli, jak pomoci ostatním a přispět zdraví a síle celku. Snažte se tento přístup vytvořit v harmonii; koneckoneců je posláním nás všech inspirovat se. Zdroj stvoření se nezajímá o hmotný majetek nebo naše postavení.

Poskytně nám, co potřebujeme. Povede nás, bude nás motivovat a ovlivňovat jak nás, tak všechny okolo. Aby bylo možné pocítit krásu taa, potřebuje ego (a jeho nekonečný seznam tužeb) pravděpodobně oslabit. Staňte se vůdcem, který skoncuje s egocentrickými pokušeními, jež podporují závist, zlost a konkurenci, a tím ukažte tao ostatním.

Pokud by se mohl Lao-c' na náš dnešní svět podívat prismaticem své doby, tj. období před 2 500 lety, jsem přesvědčen, že by na základě třetího verše knihy Tao-te-ťing radil něco ve smyslu:

**Každý den si připomínejte, že neexistuje cesta ke štěstí,
ale že štěstí je tou cestou.**

Možná máte dlouhý seznam přání, o nichž věříte, že vám jejich splnění přinese spokojenost. Pokud se ale zamyslíte nad svým štěstím právě teď, dojde vám, že naplnění dřívějších ambicí ve vás dlouhodobý pocit radosti nevytvořilo. Touhy totiž mohou vytvářet úzkost, stres a soutěživost a je potřeba identifikovat ty, jež tak činí. Vnášejte štěstí do všeho, co v životě děláte, a nečekejte, že vám radost způsobí události v okolí.

Pokud na cestě k tau vytrváte v harmonii, začne do vašeho života proudit všechno štěstí, o němž jste kdy snili: správní lidé, prostředky k naplnění svých cílů a všechny nezbytné faktory se spojí. Lao-c' by řekl: „Přestaňte se protlačovat a buďte vděční za to, co máte, a respektujte to. Život vám totiž ovládá něco mnohem většího a významnějšího než drobné detaily vašich vznešených cílů.“

**Důvěřujte dokonalosti věčného taa,
protože právě ono je hlavním prazákladem okolního světa.**

Tao funguje pro vás a s vámi a není tedy třeba připomínat, oč usilujete nebo na co se podle vás zapomenulo. Důvěřujte harmonii taa. Postaralo se totiž o vše, co jste potřebovali v době svého stvoření stejně jako v prvních devíti měsících života bez jakékoliv vaší pomoci a zcela bez ohledu na vaše případné touhy. A bude tak činit i nadále, pokud mu budete věřit a snažit se nekonat.

Vypracujte si přehled svých tužeb a následně je zbavte jejich jmen. Jakmile tak učiníte, nic dalšího už nedělejte, jen důvěřujte. Zároveň naslouchejte radám a sledujte je, a pak se napojte na dokonalou energii, která vytváří všechno, co je pro život nezbytné. Vy sami (neboli vaše ego) nemusíte dělat vůbec nic. Namísto toho dovolte věčné dokonalosti taa, aby na vás působila. To je poselství Lao-c' dnešnímu světu.

V polovině 19. století si ve své knize Walden všiml Henry David Thoreau následující skutečnosti, která je podle mého názoru určitým ztělesněním třetího verše knihy Tao-te-ťing:

„Prožijme jeden den stejně rozvážně jako Příroda a nenechajme se rozhodit každou skořápkou nebo komářím křídlem, které se nám dostane do cesty. Když začne houkat lokomotiva, nechejme ji, dokud neochraptí. Pokud zazvoní zvonek, proč spěchat? Vždycky mne mrzelo, že nejsem tak chytrý jako v den, kdy jsem se narodil.“

Důvěřujte své vrozené moudrosti. Nedovolte tužbám, aby zakryly vaše věčné spojení s taem.

Tao v akci

Počkejte si dnes na okamžik, kdy si uvědomíte, že máte v plánu něco nakoupit. Učiňte to v souladu s taem a naslouchejte jeho radám. Buďte vděční za to, že máte možnost rozhodnout se, zda si danou věc koupit nebo ne, a pak zkuste naslouchat sami sobě a nekonat. Prostřednictvím vašich pocitů vám tao ukáže, jakou cestou se v daný okamžik vydat. Tak mu důvěřujte. Třeba vás bude navádět, abyste si tu věc koupili a pak si ji vděčně vychutnali, darovali ji, koupili jednu sobě a jednu někomu jinému, dali peníze na charitu a nic si nekoupili, nebo ji vůbec nekupovali.

Zkoušejte tao praktikovat při každodenních situacích a poznáte, jak vypadá mnohem hlubší spokojenost. Jak to ostatně stojí i v samotném verši: Tak tedy definuji spokojenost já.

Verš šestý

*Duch zřídla neumírá,
je nazýván tajemnou ženskostí.
Přestože se stane celým vesmírem,
nikdy nepřijde o svou neposkvrněnou čistotu.
Přestože na sebe bere mnohé podoby,
její skutečná identita zůstává netknuta.*

*Vstupní branka tajemné ženskosti
je zvána kořen nebes a země.*

*Naslouchejte jejímu hlasu,
nechte jej rezonovat při tvoření.
Vždy dá najevo svou přítomnost.
Vždy nás dovede k vlastní dokonalosti.
Třebaže je neviditelná, přetrvává
a nikdy neskončí.*

Žít a být tvořivý

V šestém verši se Lao-c' zmiňuje o věčné a nepopsatelné síle stvoření, která neustále přivádí něco nového na svět. Hovoří o energii „tajemné ženskosti“, která neustále odhaluje svou dokonalost a vybízí nás, abychom si uvědomili, jak tento hlas stvoření nejrůznějšími způsoby rezonuje naším životem. Osobně život s vědomím přítomnosti tohoto ženského principu nazývám životem tvořivým.

Tato tajemná žena neustále přivádí něco na svět a Tao-te-ťing o ní hovoří jako o bráně ke „kořeni nebes a země“. Říká nám, že jsme schopni se do této neomezené oblasti napojit a také něco tvořit nebo, jak jsem již zmínil, žít taem tvořivě. Nikdy neutuchající tvůrčí energie je jak naším dědictvím, tak naším osudem, a funguje bez ohledu na to, zda si ji uvědomujeme, nebo ne. Praktikováním taa nám toto uvědomění umožňuje podílet se na tomto procesu, což nás na druhou stranu vede k celistvosti, která je naším největším pozemským úkolem.

Přestože je dílo Lao-c' téměř tři tisíce let staré, nabízí nám v něm rady aktuální i pro 21. století, přičemž jeho poselství je nadčasové a stejně platné jako tao samo. Slova se mohou měnit, ale nepochybuje o tom, že ta ženská energie vás může přivést k vlastní dokonalosti a také vás k ní přivede. Pokud se rozhodnete, že si budete vědomi tvůrčivosti, kterou máte hluboko v sobě, kde je nejhlasitěji slyšet neviditelné tao, pomůžete tak zrodu nových myšlenek, nových úspěchů, projektů a nových způsobů porozumění životu.

V knize *Tao 365: Daily Meditations (Tao 365: Každodenní meditace, česky dosud nevyšlo)*, jejímž autorem je Deng-Ming-Dao, je božská energie přirovnána ke zvuku vzlétajících a kroužících ptáků.

Pocítíte ji i v životě. Události nabudou dokonalý spád a úžasnou kadenci. Pocítíte ji na těle: Náramně vám vzroste energie a rozžhává vám nervy do běla. Pocítíte ji v duchu: Získáte takovou eleganci, že se budete vznášet nad krajinou reality jako efemérní ptačí zpěv.

„Když k vám takto přistoupí tao, využijte jej tak, jak si zasloužíte. Nijak do toho nezasahujte. Nepřestávejte... Nesnažte se to řídit. Jen to nechte plynout a nechejte se unášet... Dokud píseň neustane, nechejte se unášet. Jen unášet.“

A teď pár nápadů, jak žít tvořivě:

**Mějte na paměti, že jste božským stvořením,
které nestvořili vaši rodiče,
ale velká duchovní božská pramatka
neboli tao.**

Když jste v kontaktu s energií svého stvoření, nabízíte světu skutečnou inteligenci, nadání a chování. Díky svému původu v tau spoluutváříte svět, a to celou svou silou.

Tao má v tom, co stvořit a jak postupovat, naprosto jasno, jedná se totiž o dědictví tajemné ženskosti. Poslouchejte svůj vnitřní hlas, nic nedbejte toho, jak by ostatní chtěli vaši životní energii usměrňovat a v klidu si vyzaujte to, co tak hluboce a niterně cítíte. Uvnitř máte totiž zásobník inteligence, schopností a talentu a ten je nekonečný a nevyčerpatelný jako tao samo. Nemůže tomu být jinak, protože jste tím, z čeho pocházíte, a pocházíte ze všeobjímající a nekonečně tvůrčí božské pramatky, tedy tajemné ženské podoby taa.

Ať už vám vnitřní hlasy radí cokoliv, cokoliv, co vás drží při životě, vaše srdce bude vědět, že toto vzrušení je důkazem, jež potřebujete pro to, aby se vaše niterní vášeň stala skutečností. Přesně tak totiž funguje stvoření a právě tato energie vás uvádí do souladu s taem.

**Budte tvořiví v tom, jak myslíte, co cítíte a co děláte.
Ať už děláte cokoliv, využijte při tom své jedinečnosti.**

Ať už máte nutkání dělat cokoliv – skládat hudbu, psát počítačové programy nebo vázat kytice, čistit zuby nebo být taxikářem – zohledněte při tom svou jedinečnost. Pokud jste tvořiví, znamená to, že důvěřujete svým vnitřním hlasům, nic si neděláte z kritiky nebo hodnocení jiných a dáváte průchod svému přirozenému nadání. Znovu si šestý verš přečtete a obzvláště

se soustředte na následující slova: „Vždy dá najevo svou přítomnost. Vždy nás dovede k vlastní dokonalosti.“ Poté se oprostěte od pochybností a strachu, jež v sobě schraňujete ohledně své schopnosti nalézt soulad s tvůrčí silou, která nejenže překonává život jednotlivce, ale jež je sama životem. Jak nám připomíná perský básník Hafíz, který žil ve 14. století:

Jen tak si sedněte.

Nic nedělejte.

Jen odpočívejte.

*Ježto oddělení od Boha,
od lásky,*

*je to nejtěžší
na tomto světě.*

Jakmile opět navázete spojení se svou božskou pramatkou, budete žít tvořivě. Ve skutečnosti budete žít taem.

Tao v akci

Dnes si všimněte miminek a malých dětí. U malých chlapců a dívek pozorujte prvky tajemné ženskosti, které si uchovávají, jelikož se ještě tolik nestihli přizpůsobit kulturním a společenským nárokům, které by upozadily jejich skutečnou povahu. Narazili jste na nějaké dítě, jehož povaha by zůstala netknuta? Všimněte si toho, jaká je jejich přirozená povaha nebo jejich dar od taa. Pak si zkuste vybavit, jací jste byli jako děti vy v době, kdy si vaše já získané od taa ještě nebylo vědomo vašeho ega, než jste zjistili, že majetek a moc jsou důležité. Kým jste byli? Kým jste dnes?

Prožijte dnes chvíli s malým dítětem a sledujte jeho spojení s taem, a jak se bez problému rozvíjí bez jakéhokoliv zásahu zvnějšku.

Verš patnáctý

*Ti, kdož v dávných dobách prosluli jako mudrci,
byli nesmírně jemní, odtažití a obdivuhodně pronikaví.
Byli tak hlubocí, že je můžeme jen stěží pochopit.
Protože nejsme s to je plně poznat, snažíme se je aspoň přibližně znázornit.*

*Jak byli obezřetní! Jako ten, kdo v zimě přechází řeku.
Jak byli ostražití! Jako ten, kdo se straní ze všech stran sousedů.
Jak byli strozí! Jako holý peň stromu.
Jak byli zdrženliví! Jako ten, kdo je hostem na návštěvě.
Jak byli nevyzpytatelní! Jako tající tříšť ledu.
Jak byli nezbadatelní! Jako zkalená tůň.*

*Kdo je schopen zkalené klidem zčistit
a postupně vyjasnit?
Kdo je schopen klidné pohybem vzrušit
a postupně oživit?*

*Kdo v sobě chrání toto tao, nedychtí být naplňován.
Právě proto, že není přeplněn,
může se spotřebovávat,
aniž potřebuje obnovy.*

Žít beze spěchu

V patnáctém verši se hovoří o starých mistrech, kteří ve spolupráci se svým světem dosáhli nepopsatelné hloubky. Pro zvýšení dramatickosti při popisu jinak klidných a pružných životů těchto mudrců využívá Lao-c' přirovnání: Představte si, že v zimě překonáváte zamrzlý potok, který se pod vámi může kdykoliv prolomit, jste opatrní a obezřetní, ale zároveň se máte na pozoru před hrozícím nebezpečím. Jedná se tedy o popis člověka, který nežije ve spěchu, ale zároveň je ve stavu, kdy si vše hluboce uvědomuje.

Zamyslete se nad dvěma způsoby, jenž jsou vám představeny v tomto verši knihy Tao-te-ťing: zaprvé se spojíte se svým bezprostředním okolím a zároveň zůstanete tak uvolnění, že váš klid všemu okolo dovolí se rovněž uklidnit, což vede k naprosté jasnosti. Buďte v pozoru a při mírném vědomí, ale zároveň si uvnitř uchovávejte klid – nikam nespěchejte, ani nic nepožadujte, ale mějte svůj vnitřní svět zcela pod kontrolou. Tato část učení taa mi připomíná následující citaci z Bible: „Buďte klidní a vězte, že já jsem Bůh“ (Kniha žalmů 46:10).

Místem vašeho vzniku je klid, z něhož pochází veškeré stvoření. Zůstaňte v tvůrčím a prostém stavu, který Lao-c' popisuje jako „neotesané dřevo“ a jenž symbolizuje mysl začátečníka a jeho nekonečný potenciál. Nechť je vaše mysl ochotná plynout životem a nechá se utvářet věčnými silami taa. Promítněte sami sebe do všech věcí zmíněných v patnáctém verši taa: buďte pozorní, leč zároveň uvolnění a klidní; buďte ostražití, ale nespěchejte, a buďte sebejistí, buďte ochotní zůstat v klidu a počkat, než se vody rozjasní.

Ve 14. století to básník Hafíz popsal následovně:

*I když
po té době
neřekne slunce nikdy zemi
„Dlužíš mi.“*

*Dívej,
co se stane
s takovou láskou.
Svítlí
na celou
oblohu.*

Milujte své svěřence stejně, jako slunce miluje naši planetu. Vždy buďte k jejich službám vstřícní a nic za to nechtějte.

Tao v akci

Vyberte si nějakou situaci, kterou jste zažili se svými dětmi (nebo kýmkoliv, na koho máte dohlížet) a staňte se aktivním pozorovatelem. Přiřkujte, usmívejte se, mračte se nebo gestikulujte, aniž byste cokoli říkali, a to v situacích, kde byste dříve hned zasahovali. Všimněte si, jak vaše aktivní pozorování ovlivňuje ty, které máte vést.

ZMĚŇTE SVÉ MYŠLENKY, ZMĚŇTE SVŮJ ŽIVOT

Při přípravě této jedinečné knihy autor bestsellerů Wayne W. Dyer přečetl stovky anglických překladů knihy Tao-te-ťing a vytvořil 81 originálních komentářů, jak aplikovat starodávnou moudrost Lao-c' v dnešním moderním světě. Každá z kapitol je koncipována tak, aby čtenářům umožnila prožít dnešní den s taem neboli „velkou cestou“.

Autor strávil celý jeden rok četbou a výzkumem poselství Lao-c' a meditací nad nimi, každý den je uváděl do praxe, až nakonec napsal tuto knihu tak, jak by podle jeho názoru Lao-c' chtěl, abyste tyto verše vnímali vy.

Tato kniha není určena k rychlému přečtení, každý den byste si měli projít pouze jeden komentář. Jak ostatně říká sám autor: „Tato kniha navždy změní způsob, jímž pohlížíte na svůj život, a v důsledku toho začnete žít v jiném světě, který bude v souladu s přírodou.“ Z této knihy bude nadšen každý, kdo usiluje o šťastnější život plný inspirace.

Dr. Wayne W. Dyer je celosvětově uznávaný spisovatel a lektor v oblasti osobního rozvoje. Je autorem celé řady bestsellerů a několika audio a video programů. Vystupoval ve více než tisícovce televizních a rozhlasových pořadů včetně známých talkshow *The Today Show* a *Oprah*.

www.drwaynedyer.com

www.anag.cz

ANAG[®]
ANDRAGOGOS
AGENCY